

i den Betragtning, at det kun kommer an paa Erhverv, paa Fortjeneste; hans Die henveides udelukkende paa den Side af Livet, der kan staa ham Brødet, medens Hensynet til det Almene let taber sig, og han uvilkes saaledes ligesom til alene at se hen til sine særlige Interesser. Jeg tror derfor, at det er en sund og rigtig Tanke, at den høitærede Minister har fordret, at disse Fortsættelsesfkoled, for saa vidt de komme i Gang, nærmest skulle have en almendannende Karakter, hvortil der dog vil kunde slutte sig en Jagdannelse, for saa vidt Trang og Cøne dertil var tilstede paa de enkelte Steder. Saadanne Fortsættelsesfkoled ere heller ikke noget Giendommeligt for os eller noget Nytt. Naar man vil se lidt ud over vort Land — og vi damie vel ikke et fra andre saa forskjelligt Folk, at vi jo vel kunne en Smule se hen til, hvorledes Udviklingen foregaar i andre Lande — saa vil man se, at der i mange forskjelligte Lande har vist sig en Trang dertil, og at man ad forskjelligte Veie har søgt at tilfredsstille denne Trang. Saaledes har man f. Ex. nylig i Sachsen og tidligere i Würtemberg indført saadanne Fortsættelsesfkoled, som Lvangsffkoled; man har anset det for nødvendigt at tvinge der vorne Ungdom i Alderen fra 14 til 16 Aar til flere Timer om Ugen at deltage i saadan Undervisning. Jeg tror nu ikke, at man her hos os ad den Veie vil kunne komme frem, og det er derfor fuldstændigt rigtigt at hensille Fortsættelsesfkolederne som en aldeles frivillig Sag. Dernaest skal jeg henvise til, at der ogsaa paa Landet har gjort sig en vis Trang dertil gjældende. Der er ikke saa Steder, hvor der er kommet Aftenfkoled i Gang, og navnlig er det sket paa saadanne Steder, hvor en begavet, dygtig og midjær Lærer har vundet Forældrene for saadan Undervisning. Det har imidlertid haat sine Vanskeligheder, thi som det fuldstændigt rigtig er sagt, det er et stort Arbeide for Læreren, naar han har undervist i 5—6 Timer om Formiddagen, saa at skulle med aandelig Friskhed og Liv, som netop behøves til saadan Undervisning, undervise 2—3 Timer om Aftenen, og paa enkelte Steder er Læreren ogsaa bleven træt deraf. Jeg tror imidlertid, at man ved Siden af at opmuntre til Fortsættelsesfkoled skulde gjøre Alt for at understøtte saadanne Aftenfkoled, hvor de ere i Gang, og hvor der viser sig Interesse for dem, og denne Understøttelse kan ske paa mange Maader og uden særdeles stort Besvær. Det kan ske derved, at man uvilkes videre en Indretning, der tidligere er truffen af den nuværende Minister og af Biskop Monrad, nemlig den at understøtte flinke og begavede Skolelærere til imøet Ophold her i Kjøbenhavn at fortsætte deres Udvikling. Jeg tror at kunne henvise til, at paa de Steder, hvor man har haat Leilighed til at benytte sig af disse Skolelærere, har man befundet sig særdeles vel derved; i det Mindste

har jeg fra flere Sider hørt Glæde derved, men de Midler, der ere stillede til Ministerens Raadighed, ere særdeles indskrænkede (Afsnydelse). Ja, jeg veed vel, at der i denne Samling paa Fimantsloven er begjæret en forøget Bevilling, og jeg benytter derfor her Leiligheden til at udtale min Glæde derved og anbefale det i videst mulige Udstrækning, da det staar i nøie Forbindelse med det foreliggende Lovforslag. Jeg ønsker altsaa, at der maa gives flinke og begavede Skolelærere i endnu rigere Maal Leilighed til at udvile sig, og jeg vil sige, at jeg ikke vilde indskrænke det til en videre Uddannelse alene her i Kjøbenhavn, men ogsaa vilde aabne Leilighed til, at de paa andre Steder, enten her i Landet eller i Udlandet, kunde gjøre sig bekendte med Undervisningen, som den drives der; jeg tror, at saadanne Præmier for flinke og begavede Skolelærere vilde have en stor og god Betydning. Det kunde dernæst ske ved at understøtte med Apparater, Noget, som vore Almuefkoled netop ere særdeles daarlig forsynede med. Naar man gaar ud fra, at Børnene i Begyndelsen fornemlig skulle udvilles gennem Anskuelse, maa man ogsaa give Skolen Midler, hvorigenennem de kunne løse denne Opgave. Og man kan endelig yde Understøttelsen derved, at man hjælper til med et Honorar, hvor saadanne Aftenfkoled ere i Gang. Jeg vil derfor hensille til den høitærede Minister, at han — hvad jeg er overbevist om, han vil — saavidt det staar til ham, vil fremme denne Sag, som ogsaa vil fremme Udviklingen af den Tanke, han har fremsat om egentlige Fortsættelsesfkoled. Mod disse Fortsættelsesfkoled har man gjort gjældende, at det vilde blive en for stor Byrde for Læreren. Det indrømmer jeg, og jeg tror ogsaa, man maa gjøre en Forandring i saa Henseende; jeg tror, at man paa de Dage, da han holder en saadan Fortsættelsesfkoled for den vorne Ungdom, maa frittage ham for en Del af Arbeidet i Børneskolen; men hvis det kunde udvilles saaledes, at der om Vinteren var Lærere inde eller Biskolelærere eller Hjælperlærere, tror jeg ikke, det vilde være vanskeligt for en saadan at overtage noget af Undervisningen paa de enkelte Dage, hvor Fortsættelsesfkoled holdes. Læreren fik herved den Lettelse, som er nødvendig. En anden Indvending er de daarlige Veie og lange Afstande. Ogsaa det tror jeg, til en vis Grad er begrundet, og jeg skulde derfor tro, at man ved at henlægge Undervisningen til en anden Tid end Aftenen kunde komme videre. Jeg tænker navnlig paa Eftermiddagstiden mellem 1—4; saaledes som Forholdene, saavidt mig bekendt, ere paa mange Steder, er det Tiden mellem Kl. 1 og 4, hvor man maafe mindst bruger saadanne unge Mennesker. Saavidt jeg veed, bruges de nærmest til Røegpasning, hvor Arbeidet især falder om Morgenen og Aftenen, og hvor det Arbeide, der er at gjøre om Middagen, let kunde udføres af